

Қадр-қимматим, таянчим ва ифтихоримсан, МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН!

Inson manfaatlari — oliy qadriyat

ADOLAT

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

info@adolatgz.uz • www.adolatgz.uz • www.adolat.uz • № 34 (944) • 2013-yil, 23-avgust, juma

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI PREZIDENTINING ФАРМОНИ

“ЎЗБЕКИСТОН ҚАҲРАМОНИ” УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ватанимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг жаҳон миқёсидаги шон-шухратини юксалтириш борасида давлат ва халқ олдидаги улкан хизматлари, ишлаб чиқариш соҳасидаги узоқ йиллик фидокорона меҳнати ҳамда ёш авлодни ватанпарварлик ва ўз халқига садоқат руҳида тарбиялашга қўшган катта ҳиссаси учун қуйидагиларга “Ўзбекистон Қаҳрамони” унвони берилиб, олий нишон — “Олтин юлдуз” медали топширилсин:

Азларов Турғун Раҳматович — Шайхонтоҳур туманидаги 40-умумий ўрта таълим мактаби математика ва информатика фанлари ўқитувчиси, Тошкент шаҳри

Раматов Ачилбай Жуманиязович — “Ўзбекистон темир йўллари” давлат-акциядорлик компанияси бошқаруви раиси

Эшматов Анорбой Аббасович — Пахтакор туманидаги “Анвар” фермер хўжалиги бошлиғи, Жиззах вилояти

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2013 йил 22 август

Ф. С. Усмонов (ЎЗА)

Азларов Турғун Раҳматович

Раматов Ачилбай Жуманиязович

Эшматов Анорбой Аббасович

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI PREZIDENTINING ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASINING ФАН ВА ТЕХНИКА, АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДАГИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

“Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотларини таъсис этиш тўғрисида”-ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 25 июлда қабул қилинган ПФ-3781-сонли фармони ва Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотлари кенгашининг 2013 йилги Давлат мукофотлари бўйича таклифига биноан мамлакатимиз илм-фани, адабиёти ва санъатини ривожлантиришга қўшган салмоқли ҳиссаси, жамиятимизнинг ижтимоий-иқтисодий, илмий-техник ва маънавий-маърифий ҳаётида алоҳида эътиборга сазовор бўлган, халқаро миқёсда эътиборга эришган фундаментал тадқиқотлари, замон талабларига жавоб берадиган юксак, мазмунан долзарб ижодий ишлари учун

Биринчи даражали Давлат мукофотлари куйидагиларга берилсин:

фан ва техника соҳасида:

— Зуфаров Миржамол Мирумарович, Абду-маджидов Хамидулла Амануллаевич, Абралов Ҳакимжон Қабулджанович, Бахритдинов Фазлидин Шамситдинович, Назирова Людмила Алихановнага — “Юрак-қон томир касалликларининг диагностикаси ва даволашда замонавий услубларни ишлаб чиқиш ва жорий қилиш” амалий тадқиқоти учун;

адабиёт соҳаси бўйича:

— Сирохиддинов Шухрат Самаридиновичга — “Алишер Навоий: манбаларнинг қийсий-

типологик, текстологик таҳлили” фундаментал тадқиқоти учун;

санъат ва меъморчилик соҳаси бўйича:

— Қодиров Мухсин Халиловичга — “Ўзбек анъанавий театри” монографияси учун;

Фан ва техника соҳасида кўзда тутилган 1 та иккинчи даражали Давлат мукофоти ўрнига 2013 йил учун истисно тариқасида 2 та иккинчи даражали мукофот берилиши белгилансин.

Иккинчи даражали Давлат мукофотлари куйидагиларга берилсин:

фан ва техника соҳасида:

— Азизов Мирҳаким Жавҳарович, Стулина Надежда Владимировна, Ирисметов Муроджон Эргашевичга — “Йирик бўғимлар ортопедик патологиясини даволашнинг замонавий технологияларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш бўйича илмий ишлар мажмуи” амалий тадқиқоти учун;

— Дадамухамедов Суннатулла, Муминов Рамизулла Абдуллаевич, Собиров Хабибулло, Турсунов Мухаммад Нишанович, Юлдошев Исроил Абривичга — “Кремнийли фотоайлантис-гичлар асосидаги қуёш нуридан энергияни электр энергиясига айлантирувчи ҳозирги замон тизимлари ишланмасини яратиш ва уларни ишлаб чиқиш” амалий тадқиқоти учун;

санъат ва меъморчилик соҳаси бўйича:

— Изентаев Жоллибой Тангирбергеновичга (марҳум) — “Қорақалпоқ элим менинг” ранг-тасвир асарлар туркуми учун.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2013 йил 22 август

Ватан билимдон фарзандларига суянади

Элимизнинг умидлари бахтиёр кўзларида порлаб турган болажонларнинг шодон кулгуларидан Тинчлик овози келади. Аждодларимиз заковатини муносиб авлод сифатида намоён этаётган, дунёга ўз сўзини баралла айтаётган юртимиз фарзандларининг бир олам орзуларида Истиқлол имконлари мужассам, навқирон ёшларнинг олов қалбларида Мустақиллик одимлари садо беради!

3 ➤

Атроф-муҳитнинг трансчегаравий ифлосланиш муаммолари ва уларни ҳал этиш йўллари

Халқаро семинар

Тошкентда 20-21 август кунлари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати томонидан Ўзбекистон Экологик ҳаракати билан ҳамкорликда ташкил этилган «Тожикистон «Талко» давлат унитар корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти экологияга ва одамлар соғлиғига кўрсатаётган ҳалокатли таъсирни бартараф этиш чоралари» мавзусида халқаро семинар бўлиб ўтди.

Семинарда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси сенаторлари, Қонунчилик палатаси депутатлари, Ўзбекистон Экологик ҳаракати Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси аъзолари, Европа, Америка ва Осиё давлатларидан парламент аъзолари, жумладан, Тожикистон парламенти депутатлари, тадқиқотчилар, экспертлар, БМТ Тараққиёт дастури ва ЕХҲТ каби халқаро ташкилотлар, мамлакатимиздаги тегишли вазирлик ва идоралар, нодавлат нотижорат ташкилотлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

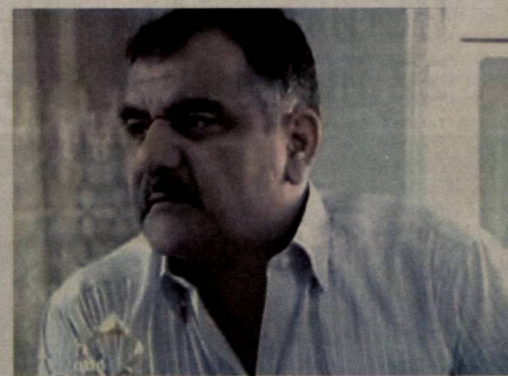
4 ➤

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI ОЛИЙ МАЖЛИСИ СЕНАТИНИНГ ҚАРОИ

Тожикистон «Талко» ДУК корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти экологияга ва одамлар соғлиғига кўрсатаётган ҳалокатли таъсирни бартараф этиш чоралари тўғрисида

Ўзбекистон Олий Мажлисининг куйи ва юқори палаталари муҳокамасига мамлакат Экологик ҳаракати ва фуқаролик жамияти институтлари томонидан тақдим этилган «Талко» ДУК зарарли чиқиндиларининг атрофдаги экологик муҳитга ва аҳолининг саломатлигига тобора кучайиб бораётган салбий таъсирини чуқур ўрганишга доир материаллар ушбу чиқиндилар таъсирини йўқотиш бўйича шошилч чоралар кўриш мақсадини фоят зарур муаммо сифатида кун тартибига олиб чиқмоқда.

5 ➤

Матқуб Матқонов: “Имконият борми, фойдаланиш керак”

...айниқса, ёшларга яратилаётган имконият, шароитни бошқа пайтда ёки ўзга мамлакатда учратиш мушкул, ҳаттоки бунақаси бўлмаган, десам муболага эмас. Бундан 20 йиллар аввал ёш оилаларга ҳукумат томонидан намунавий уй-жой қурилиб, кредитга берилди ёки барча олийгоҳларда жаҳоннинг исталган бурчагида кашф этилаётган ихтиролар билан ўртоқлашиш, фикр алмашиш имкониятига эга бўлиш, ҳатто чет давлатларда малака ошириб келиши мумкин бўлиши ҳеч кимнинг тасаввурига сиғмасди.

6 ➤

Қувасойлик

социал-демократлар

6 ➤

Сиёсат

Баркамол авлод доимий эътиборда

Давом. Боши 1-бетда

Шуни алоҳида эътироф этиш керакки, ўзбек халқи тарихнинг машаққатли сини ва довлари оша ўзининг ана шу олижаноб хусусиятларига, тилига, динига, миллий қадриятларига завол етказмай сақлаб келмоқда.

Бугун дунёда шиддатли жараёнлар кечаётган, поёни кўринмаётган иқтисодий ва молиявий тушкунлик давом этаётган, атрофимизда хавфли можаролар рўй бериб турган, турли «маданиятлар экспансия»си бўй кўрсатиб турган бир пайтда маънавий ва жисмоний баркамол авлодни вояга етказиш масаласи Ўзбекистон учун умуммиллий, умумдавлат миқёсидаги вазифа бўлиб, бу эзгу мақсад йўлида амалга оширилаётган ишларни изчил ва қатъият билан давом эттириш ҳукумат сиёсатининг диққат марказида тургани яна бир марта таъкидлаб ўтиш ўринли бўларди.

Баркамол авлод эътибор қаратилаётгани йўқ. Айна масала мустақилликнинг дастлабки йиллариданок Юртбошимиз раҳнамолигида амалга оширилаётган ислохотларнинг маъно-мазмунига айланган, десак янглишмаган бўламиз. Хўш, нега келгуси авлод тарбияси бундай улкан аҳамият ва эътибор берилмоқда, нега Президентимиз ҳар бир нутқи, ҳар бир маърузасида ёшлар мавзусига алоҳида эътибор қаратмоқда?

Негаки, олдимизда турган энг эзгу мақсадлар — мамлакатимизнинг буюк келажаги ҳам, эртанги кунимиз, эркин ва фаровон ҳаётимиз ҳам, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ҳам — буларнинг барча-барчаси, авваламбор, янги авлод, униб-ўсиб келаётган ёшларнинг қандай инсонлар бўлиб вояга етишига боғлиқдир.

Мамлакатимиз пойдевори шубҳасиз, аҳолиснинг 60 фо-

издан кўпроғини ташкил этган ёшлардир. Дунёда биринчи бўлиб «Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилгани, шу номда махсус халқаро жамғарма тузилгани, Президентимизнинг 2002 йил 24 октябрда имзолаган «Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш Жамғармасини ташкил этиш тўғрисида»ги Фармони ҳам маънан, ҳам жисмонан соғлом, баркамол авлодни тарбиялашдаги муҳим қадамлардан бўлганлиги.

Таъкидлаш керакки, пахта майдонларини камайитириш ҳисобига шахсий ёрдамчи хўжаликларни ва деҳқон (фермер) хўжаликларини янада ривожлантириш сиёсати ҳам аслида қишлоқлардаги оилаларнинг моддий аҳолини яхшилаш, униб келаётган авлоднинг илгини мустаҳкамлашга қаратилганлиги.

Едингизда бўлса, 1989 йилдаёқ 720 минг гектарга яқин унумдор ерлар деҳқонларга муддатсиз шахсий фойдаланиш учун топширилди. 1991 йилда эса бу ерларнинг умумий майдони икки баравар кўпайди. Бир қатор вилоятларда ҳар бир оиланинг томорқаси 0,25 гектардан ошиб кетди. Бу республикадаги ҳосилдор ернинг қарийб 20 фоизи демакдир. Айна қарор одатда 5-7 нафардан фарзанди бўлган қишлоқ оилаларига озиқ-овқат ва моддий муаммоларни ечишда сезиларли даражада ёрдам берди. Буларнинг барчаси бозор муносабатлари вужудга келаётган мураккаб даврда катта мадад, барқарорлаштирувчи омил вазифасини ўтади.

Аммо афсуски, ер узининг кўплаб қайноқ нуқталарида фарзандлар камолини таъминлашдек муқаддас бурч унутилаяпти. Илгга чанқоқ мурғаклар учун мактаб эшиклари ёпилмоқда. Тиббий ёрдамга муҳтож гўдақлар сони тобора ортиб бораёпти. Ривожланаётган мамлакатларда мактаб ёшидаги болаларнинг 60 фоизи турмуш қийинчиликлари

туфайли ўқишни ташлашга мажбур бўлаёпти...

Бугунги қийин ва зиддиятли бир пайтда, мамлакатимиз сарҳадига яқин жойларда урушлар рўй бериб, қон тўкилиб турган бир вазиятда Ўзбекистонда инсон учун энг олий ҳаёт кечириш ҳуқуқи тўла таъмин этилган. Жаҳон миқёсида саводсизлар сони 1 миллиарддан ошаётган бир пайтда Ўзбекистонда Кадрлар тайёрлаш миллий дастури (12 йиллик мажбурий таълим жорий этилди) ва Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастурининг ижроси амалда ниҳоясига етди. Дунё давлатлари таърибасида ҳар йили таълим учун сарфланаётган харажатлар ялли ички маҳсулотнинг 3-5 фоизидан ошаётган бир паллада Ўзбекистонда бу кўрсаткичнинг 10-12 фоизни ташкил этаётгани ёшлар масаласи энг устувор вазифа бўлиб қолаётганининг яна бир далолатидир.

Ўтган йиллар мобайнида таълим тизимини тубдан янгиллаш ва ислоҳ этиш бўйича

миқёси ва кўламига кўра улкан ишлар амалга оширилди. Қарийб 9,5 минг ёки мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган мактабларнинг деярли барчаси янгитдан қурилди, капитал реконструкция қилинди ва замонавий ўқув-лаборатория асбоб-ускуналари билан таъминланди. Ўқув жараёнини сифат ва методик жиҳатдан бутунлай янгиллаш бўйича улкан чора-тадбирлар амалга оширилди. 1500 дан ортиқ янги касб-хўнара коллежи ва академик лицей барпо этилди. Улар ўз меъморий қиёфаси ва техник таъминотига кўра энг яхши олий ўқув юртларидан асло қолишмайди. Касб-хўнара коллежларидаги замонавий ўқув-лаборатория, компьютер ва ишлаб чиқариш асбоб-ускуналари ўқувчилар учун умумий фанлар бўйича нафақат тўлиқ билимлар ҳажмининг эгаллаш, айна вақтда ушбу ўқув юртларидаги замонавий техника ва технологияларни ўзлаштириш имконини ҳам беради.

Таълим тизимида ўқувчиларнинг нафақат кенг билим ва профессионал кўникмалар-

ни эгаллаши, айна пайтда чет мамлакатлардаги тенгдошлари билан фаол мулоқот қилиши, бугунги дунёда рўй бераётган барча воқеа-ҳодисалар, янгилик ва ўзгаришлардан атрофича хабардор бўлиши, жаҳондаги улкан интеллектуал бойликни эгаллашнинг энг муҳим

...олдимизда турган энг эзгу мақсадлар — мамлакатимизнинг буюк келажаги ҳам, эртанги кунимиз, эркин ва фаровон ҳаётимиз ҳам, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ҳам — буларнинг барча-барчаси, авваламбор, янги авлод, униб-ўсиб келаётган ёшларнинг қандай инсонлар бўлиб вояга етишига боғлиқдир.

шарти ҳисобланган хорижий тилларни ҳам чуқур ўрганишлари учун катта аҳамият берилмоқда.

Таълим жараёнини ислоҳ этиш ва меҳнат бозорига талаб қилинадиган юқори малакали кадрлар тайёрлашда олий ўқув юртлари муҳим ўрин эгалламоқда. Ўтган давр мобайнида уларнинг сони икки баробар ортди.

Вестминстер университети, Сингапур менежментни ривож-

лантириш институти, Турин политехника университети, Россия нефть ва газ университети, Москва давлат университети, Россия иқтисодий университетини каби юксак халқаро обрў-эътибор ва чуқур тарихий илдизларга эга бўлган Европа ва Осиёнинг етакчи олий ўқув юртларининг филиаллари ташкил этилди ва муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Ушбу олий ўқув юртларида машинасозлик, нефть-газ иши, ахборот технологиялари, иқтисодий ва бизнес бошқаруви, молиявий менежмент, тижорат ҳуқуқи каби меҳнат бозорига талаб юқори бўлган мутахассисликлар буйича бакалавр ва магистрлар тайёрланаётгани эртанги кунимиз соҳадатидан дарак беради.

Едингизда бўлса, Юртбошимиз жойларда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий соҳадаги ислохотларнинг бориши билан танишиш мақсадида шу йил 19 июнь кунини Жиззах вилоятига ташрифлари чоғида мураккаб дастгоҳларни созлаш ишларини бажараётган ёш мутахассислар билан суҳбат асосида бугунги кунда ўзбек ёшлари ақл-заковат, иқтидор ва қобилият, интилиш ва ташаббус бобида

шарти ҳисобланган хорижий ҳавасини тартаётганини қайд этишлари бежиз эмасди. Хусусан, ўшанда Германиянинг Шлафхорст компанияси менежери Оскар Илтнер ўзбек ёшларининг зукколиги ва тиришқоқлигидан ҳайратга тушганини эътироф этганди.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга оширишда ёшларни спорт билан шуғулланишига жалб этиш муҳим ўрин эгаллайди. Бюджет,

ҳомийлик ва хайрия маблағлари ҳисобидан молиялаштирилган Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш Жамғармаси маблағлари ҳисобидан қарийб 1500 та энг замонавий, барча ёшлар фойдаланиши мумкин бўлган болалар спорт объекти барпо этилди. Бугунги кунда мамлакатимиздаги деярли ҳар бир мактаб, коллеж ва лицей очик спорт майдончалари қаторида замонавий спорт анжомлари билан жиҳозланган ёпиқ спорт заллари ва сузиш ҳавзаларига эгадир.

Юртимизда уч босқичдан иборат, ҳар йили ўтказиладиган, мактаб ўқувчилари учун алоҳида, касб-хўнара коллежи ва академик лицей ўқувчилари учун алоҳида беллашувлари, олий ўқув юртлари талабалари учун Универсиадаи ўз ичига олган яхлит спорт мусобақалари тизими шаклланди. Бундай тизим юз минглаб фарзандларимизни, йигит ва қизларни оммавий равишда жисмоний соғломлаштириш ва спорт ҳаракатига жалб этиш имконини бermoқда.

Таълим тизимини тубдан ислоҳ этиш одамларимизнинг онгу тафаккури ва дунёқарашини ўзгартириш, уларнинг сиёсий ва граждандлик фаоллигини, ўз келажагига бўлган ишончини оширишининг энг муҳим омил ва мустаҳкам асосига айланган десак, муболаға бўлмайди. Энг муҳими шундаки, янги авлод, билимли, ўтмишининг ҳар қандай иллатларидан озод бўлган ёшларимиз бугунги кунда мамлакатимизни демократлаштириш ва либераллаштириш, уни янгиллаш ва ишончли тарзда равнақ топтиришнинг ҳал қилувчи ҳаракатлантирувчи кучига айланиб бermoқда.

Абдуқамол РАҲМОНОВ, Ўзбекистон «Адолат» СДП фракцияси аъзоси

Халқ фаровонлиги фаолиятимиз мезони

Истиқлолимизнинг 22 йиллиги муборак бўлсин!

1 СЕНТЯБРЬ

Бахтимсан, тахтимсан, обод ва ҳур Ўзбекистоним!

www.agrobank.uz

XALQ BANKI

Ўзбекистон Республикаси Давлат-тижорат
ХАЛҚ БАНКИ жамоаси халқимизни
мустақиллигимизнинг 22 йиллиги
билан табриклайди!

Юртимиз тинч, турмушимиз янада фаровон,
осмонимиз ҳамisha мусаффо бўлсин!

Xalq banki - doim siz bilan birga!

Намангандан дараклар

“Хуррият”га тўёна

Энг улуғ, энг азиз айём истиқлолнинг 22 йиллик тўйи Янгиқўрғон тумани Навкент қишлоғида жойлашган «Хуррият» маҳалласи аҳлига янада шукуҳди келди. Зеро, мазкур маҳалла аҳли байрамни янги бинода нишонлайдиган бўлиши.

Таъкидлаш жоизки, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди Янгиқўрғон тумани бўлими томонидан ажратилган 15 миллион сўмлик маблағ мазкур хайри ишининг бошланишига сабаб бўлган эди. Қолган ишлар ҳамжиҳат, ҳаммаслак маҳалла аҳлининг бир ёқадан бош чиқариб қилган саъй-ҳаракати эвазига поёнига етказилди. Янада аниқроғи, хурриятнинг 22 йиллик тўйи арафасида 6 хонадан иборат кўркам янги бино халқимизга хос азалий қадрият — ҳашар йўли билан бунёд этилди.

Алоқа яхшиланади

Янгиқўрғон туман телефон алоқаси боғламаси бригадири Раҳмонжон Кенжабоевнинг таъкидлашича,

«Ўзтелеком» давлат акциядорлик компаниясининг Наманган филиали томонидан туманининг «Янгиқўрғон-Бекобод» йўналишида янги ишга толали кабель ётқизиш ишлари давом эттирилмоқда.

Қарийб 13 километр масофада олиб борилаётган мазкур ишлар истиқлол байрами арафасида поёнига етказилди. Энг муҳими эса шу муносабат билан мазкур ҳудуд аҳолисига телефон алоқаси хизмати кўрсатиш тубдан яхшиланади.

С.АБДУРАҲМОНОВ

Соҳадаги ислоҳотлар

соғлом жамият барпо этиш кафолатидир

Дастур доирасида

Мамлакатимизда соғлиқни сақлаш соҳасида ўтказилаётган ислоҳотлар замирида эл-юрт саломатлиги, инсон манфаатлари ётади. Ана шундай кенг қамровли ислоҳотлар самараси ўлароқ, ўтган 22 йил ичида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ихтисослаштирилган марказлар ташкил этиш, шошилинч тиббий хизматни такомиллаштириш, малакали кадрлар тайёрлаш, фармацевтика соҳасини ривожлантириш каби йўналишларда мақтовга арзигулки ютуқларга эришилди.

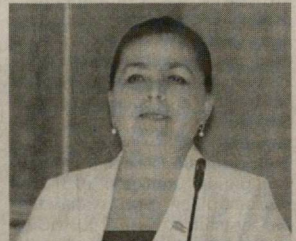
Ф. Хусан АСРОРОВ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси фракцияси ташаббуси билан партия Сийёсий Кенгаши Ижроия Қўмитаси ҳамкорлигида пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги 7-клиник шифохонада «Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ этиш ва баркамол шахсни вояга етказиш кафолати» мавзусида ўтказилган давра суҳбатида шу хусусда сўз борди. Фракция аъзолари, Соғлиқни сақлаш вазирлиги вакиллари, соҳа ходимлари, партия фаоллари, бошланғич партия ташкилотлари етакчилари иштирок этган тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари, Ўзбекистон «Адолат» СДП фракцияси раҳбари С.Турсунов ҳамда партия Сийёсий Кенгаши раиси Н.Умаров мамлакатимизда сифат жиҳатидан янги, энг юксак талабларга жавоб берадиган бирламчи тиббиёт, республика ҳамда вилоятларда шошилинч тиббий ёрдам кўрсатиш марказларини ўз ичига олган тиббиёт муассасаларининг мукамал тармоғи яратилгани, ҳар жиҳатдан баркамол янги авлодни вояга етказиш, халқ соғлигини сақлаш таъминлаш бош мақсад қилиб белгиланганлигини таъкидлаб, соҳада амалга оширилаётган ислоҳотларда «Адолат» партиясининг иштироки хусусида сўз юритдилар.

Маълумки, Ўзбекистон «Адолат» СДП дастурининг «Соғлиқни сақлаш: сифат ва фойдаланиш имконияти кафолатлари» деб номланган бўлимида

партиянинг бу борадаги вазифалари аниқ белгиланган. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, тиббиёт соҳаси ходимлари партия электорати саналади. Шу нуқтаи назардан партия тиббиёт соҳасини ислоҳ қилиш, уни янада ривожлантириш, аниққаса, тизимнинг ҳуқуқий жиҳатларини янада такомиллаштириш ишларига алоҳида эътибор қаратиб келмоқда.

Зухра БОТИРОВА,
Ўзбекистон «Адолат» СДП фракцияси аъзоси:

— Фахр билан айтиш жоизки, мамлакатимиз тиббиёт тизимини ислоҳ қилиш борасида кенг қўламли ислоҳотлар ҳаётга татбиқ этилди ва бу борадаги ўзгаришлар халқро микёсда ҳам тан олинмоқда. Ўзбекистон Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг фаол аъзоси сифатида бир қанча истиқболли лойиҳаларни амалга ошириб келмоқда. ОИТС, сил касалликларини, эмлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ташқи муҳит, овқатланиш ва озик-овқат маҳсулотлари хавфсизлиги каби йўналишларни қамраб олган лойиҳалар ана шулар жумласидандир.

— Мамлакатимиз тиббиёт ти-

Президентимизнинг 2007 йил 19 сентябрдаги «Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишни янада чуқурлаштириш ва уни ривожлантириш Давлат дастурини амалга оширишнинг асосий йўналишлари тўғрисида»ги Фармони ҳамда 2007 йил 2 октябрдаги «Республика тиббиёт муассасалари фаолиятини ташкил этишни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори қабул қилиниши тизимини янада ривожлантириш борасидаги эзгу мақсадлар йўлида дастуриламал бўлди. Ушбу ҳуқуқий ҳужжатлар ижроси

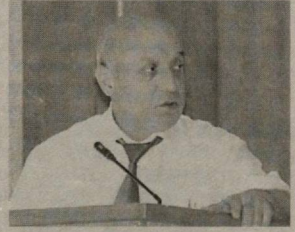
зимидаги ютуқлар 2011 йилнинг ноябрь ойида бўлиб ўтган «Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: «Соғлом она — соғлом бола» мавзусидаги халқаро симпозиумда ҳам эътироф этилди. Халқаро эксперт ва таҳлилчилардан иборат қарийб 300 нафар мутахассис қатнашган тадбирда Ўзбекистон тиббиётининг жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнига эга эканлиги эътироф этилди.

Шуни чексиз фахр ва ифтихор билан айтиш мумкинки, илгари ҳатто тасаввуримизга ҳам сиғдиришимиз қийин бўлган скрининг ва перинатал каби янги тиббий марказларнинг кенг тизими жорий этилди. Айтиш жоизки, ҳар қандай хасталикни даволашдан кўра унинг олдини олган афзалдир. Бу аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш, ҳар бир инсоннинг ўз саломатлигига бўлган масъулиятини янада кучайтиришни тақозо қилади. Бунда табиийки, шифокорлар билан бир қаторда жамоат ташкилотлари ва сиёсий партияларнинг ҳам фаоллиги зарур деб ўйлайман.

Мустақиллик мамлакатимизда халқаро андозалардаги тиббий хизмат кўрсатиш асосларини яратиш имконини берди. Бундан кейинги тараққиётимиз, шак-шубҳасиз, Ўзбекистон тиббиётининг янада барқ уриб ривожланиш даврини юзга келтиради.

Мустақиллик мамлакатимизда халқаро андозалардаги тиббий хизмат кўрсатиш асосларини яратиш имконини берди. Бундан кейинги тараққиётимиз, шак-шубҳасиз, Ўзбекистон тиббиётининг янада барқ уриб ривожланиш даврини юзга келтиради.

Савдмурод САЙДАНИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари, Республика Бош Давлат санитария врач:

— Мамлакатимиз тиббиёт ти-

Зимиди ютуқлар 2011 йилнинг ноябрь ойида бўлиб ўтган «Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: «Соғлом она — соғлом бола» мавзусидаги халқаро симпозиумда ҳам эътироф этилди. Халқаро эксперт ва таҳлилчилардан иборат қарийб 300 нафар мутахассис қатнашган тадбирда Ўзбекистон тиббиётининг жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнига эга эканлиги эътироф этилди.

Шуни чексиз фахр ва ифтихор билан айтиш мумкинки, илгари ҳатто тасаввуримизга ҳам сиғдиришимиз қийин бўлган скрининг ва перинатал каби янги тиббий марказларнинг кенг тизими жорий этилди. Айтиш жоизки, ҳар қандай хасталикни даволашдан кўра унинг олдини олган афзалдир. Бу аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш, ҳар бир инсоннинг ўз саломатлигига бўлган масъулиятини янада кучайтиришни тақозо қилади. Бунда табиийки, шифокорлар билан бир қаторда жамоат ташкилотлари ва сиёсий партияларнинг ҳам фаоллиги зарур деб ўйлайман.

Мустақиллик мамлакатимизда халқаро андозалардаги тиббий хизмат кўрсатиш асосларини яратиш имконини берди. Бундан кейинги тараққиётимиз, шак-шубҳасиз, Ўзбекистон тиббиётининг янада барқ уриб ривожланиш даврини юзга келтиради.

Муқаддас УМАРОВА,
Юнусобод туман тиббиёт бириламчиси Бош шифокори:

— Баъзи мамлакатларда, ҳатто ривожланган давлатларда ҳам соғлиқни сақлаш муассасалари, асосан, шаҳарларда жойлашганлиги туфайли қишлоқ аҳолиси тиббий хизматлардан фойдаланишда қийинчиликларга дуч келади. Мамлакатимизда яратилган миллий моделнинг ўзига хос жиҳатларидан бири шундаки, бизда энг чекка аҳоли пунктларида яшовчи фуқароларга ҳам худди шаҳарлардаги каби бир хилда малакали тиббий ёрдам кўрсатишмоқда.

Юртимизда аҳолининг репродуктив саломатлигини муҳофаза қилиш, ҳомиладор аёлларни таркибда соғлиқ учун зарур микроэлементлар мавжуд бўлган махсус поливитаминлар билан таъминлаш орқали соғлом ва баркамол фарзандларни дунёга келтириш

— Мамлакатимиз тиббиёт ти-

Зимиди ютуқлар 2011 йилнинг ноябрь ойида бўлиб ўтган «Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: «Соғлом она — соғлом бола» мавзусидаги халқаро симпозиумда ҳам эътироф этилди. Халқаро эксперт ва таҳлилчилардан иборат қарийб 300 нафар мутахассис қатнашган тадбирда Ўзбекистон тиббиётининг жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнига эга эканлиги эътироф этилди.

Фарҳод ЭСОНОВ,
«Адолат» мухбири

Бошқарувда очиқлик ва ошқоралик сари

Ҳуқуқий эксперимент

Давлат бошқарувининг очиқлиги ва ошқоралигини таъминлаш, уларнинг фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлат ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этишнинг муҳим омилларидан саналади.

Дарҳақиқат, юртимизда аҳолини давлат ҳокимияти органлари фаолияти, қабул қилинаётган қонун ва қарорлар, авваламбор, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини қонуний манфаатлари билан боғлиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳақидаги ахборотлардан кенг хабардор қилиб боришни таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу ўринда гап «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси ҳақида борар экан, у синовдан ўтиб, амалиётга жорий этилса, ахборот хизматининг мақсад ва вазифалари янада ойдинлашиб, давлат бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги кенгроқ даражада таъминланган бўлади.

Эътиборлиси шундаки, ҳуқуқий тажриба барча давлат бошқаруви органлари ахборот хизматини қатори солиқ идорасининг ахборот хизмати фаолиятига ҳам ижобий таъсир ўтказмоқда. Хусусан, Давлат солиқ қўмитасининг махсус электрон сайти мунтазам ишлаб турибди. Сайтда бошқармаимизнинг ҳам ўз саҳифаси мавжуд. Улардаги маълумотлар ва хабарлар мунтазам янгиланиб боришмоқда. Бундан ташқари, солиқ

таъминлаш ташкил этилган 20 дан ортиқ интерфаол хизматлар ахборот олиш ва тарқатишда тезкор ва ишонкли манба вазифасини ўтамоқда. Бошқармага ташриф буюрадиган жисмоний ва юридик шахсларнинг ахборотни эркин ва монеликсиз олишлари учун барча шарт-шароит яратилган.

Маълумот ўрнида таъкидлаш жоизки, жорий йилнинг ўтган даврида вилоят давлат солиқ бошқармаси ва унинг ҳудудий давлат солиқ инспекцияларига фуқаролардан 200 га яқин мурожаат келиб тушган. Белгиланган тартиб бўйича уларнинг 60 таси қаноатлантирилди, 105 тасига тушунтириш берилди, айримлари тегишли органларга юборилган бўлса, яна 10 таси айни дамда кўриб чиқилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, ҳуқуқий эксперимент ахборотдан фойдаланувчиларнинг давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари фаолияти хусусида ахборот олишларига, фаолиятимизда очиқлиқни таъминлашга, энг муҳими, фуқароларнинг сиёсий ва ҳуқуқий билимларини бойитишга хизмат қилади.

Умид ҲАМРОЕВ,
Ромитан тумани давлат солиқ инспекцияси бошлиғи

Инновацион ғоялар — тараққиёт омили

Семинар

Яқинда Тошкент ирригация ва мелиорация институтида инновацион ихтироларга бағишланган илмий-амалий семинар бўлиб ўтди.

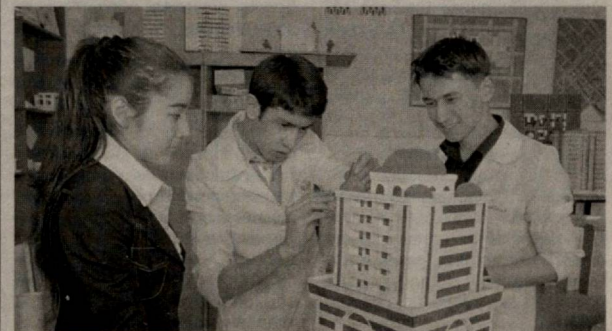
Ўзбекистон Республикаси Табиғий муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, БМТ Тараққиёт дастурининг мамлакатимиздаги ваколатхонаси, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси гидрометеорология хизмати маркази, республика Фермерлар кенгаши ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда тегишли давлат, жамоат ва халқаро ташкилотлар вакиллари, олимлар, мутахассислар, фермерлар, ишлаб чиқариш соҳаси вакиллари, ёш тадқиқотчилар иштирок этишди. Шунингдек, Глобал экология жамғарманинг кичик грантлар дастури доирасида мамлакатимиз илм-фан муассасалари олимлари ва амалиётчилар ҳамкорлигида ҳаётга татбиқ этилаётган экологик соф технологиялар ярмаркаси намойиши ҳам бўлиб ўтди.

Тадқиқотчиларимиз томонидан яратилган ана шундай тўртта ишланма БМТнинг халқаро wokат дастури рўйхатида олингани ва дунё миқёсида омаллаштиришга тавсия этилган мамлакатимиз илм-фан салоҳияти юксалаётганидан далолатдир.

Бу жараёнда халқаро ҳамкорлик яхши самаралар берилмоқда. Бунинг Глобал экологик жамғарманинг кичик грантлар дастури асосида амалга татбиқ этилаётган лойиҳалар миқолида ҳам кўриш мумкин. Мазкур тадбирда йигирмага яқин ана шундай инновацион ишланма намойиш этилди.

Кўргазмада намойиш этилган деҳқончилик, фитомелиорациянинг янги ашулблари, биогаз олиш технологиялари, каналларни изоляциялаш, томчилик сифатини таъминлаш, кичик гидростанциялар қуриш, ўрмонлик яхши самаралар берилмоқда. Бунинг Глобал экологик жамғарманинг кичик грантлар дастури асосида амалга татбиқ этилаётган лойиҳалар миқолида ҳам кўриш мумкин. Мазкур тадбирда йигирмага яқин ана шундай инновацион ишланма намойиш этилди.

Ҳилола АБДУРАҲМОНОВА

М.АБИДОВА,
Ақлия вазирлиги масъул ходими

Ватан билмдон фарзандларига суянади

Давомин. Боши 1-бетда

Истибод даврининг оғир кечмишларини кўрган, бошидан кечирган бугунги катта авлод вакиллари истиқлолни кўз қорақидек асрашни, мустақиллик биз учун олий неъмат эканини янада чуқурроқ ҳис қиладилар. Бугунги саодатли авлод — биз ёшларга мустақилликнинг моҳиятини теран англашимизда ҳаётини ибрат бўладилар. Истиқлол туфайли тинч ва обод юртимизда ҳар бир оёқда кунимизни қадрлаш эртанги истиқболимизни ўз қўлимиз билан эмин-эркин яратиш дега-нидир.

Бугун Ўзбекистоннинг дунё ҳамжамиятида муносиб ўрни бор. Халқро микёсда ўтказилаётган турли мусобақаларда ҳар гал голиб юртдошларимиз юртимиз байроғини баланд кўтарганида мамлакатимиз дов-

руғи янада ортаверади. Бундай мусобақаларда ўз Ватанининг овоз ва обод экани инсонга куч ва ишонч, шиддат бағишлаши аниқ.

Халқимизнинг ҳар жабҳада акс этаётган бунёдкорлик, яратувчанлик қудрати нималарга қодирлигини бугун бутун дунё кўриб-билиб, эътироф этмоқда. Чиндан ҳам эмин-эркин яшаётган инсон, бутун бир миллат ўз мақсади сари дадил ва ишонч билан одимлайди, доволлар ошади. Ҳар бир соҳада амалга оширилаётган туб ўзгариш ва янгиланишлар юртдошларимизнинг маънавиятидаги, тафаккуридаги янги қарашлар билан уйғун тарзда намён бўлаётгани қувонарлиқдир.

Хусусан, ҳар бир юртдошимизнинг ҳуқуқий билимдонлик

даражаси йилдан-йилга ўсиб бораётганини таъкидлаш жоиз. Ёшлар қай бир касбни танлашдан қатъи назар, ҳуқуқий билимларини ўзига зарур даражада билишига, ўрганишига интиломоқда. Чунки инсонпарвар жамиятимизда у ўз ҳуқуқини ҳаётда қўллаш ва бу ҳуқуқларни қадрлаб яшаш имконига эга. Инсон манфаатлари устувор ўрин тутган бу ҳуқуқ ва эркинликлар жамиятимизда амал қилаётгани уларнинг ҳаётчанлик хусусиятини ифодаламоқда. Конституция ва қонунларимизда мустақамлаб қўйилган бу барча ҳуқуқий асослардан ҳар бир юртдошимиз ўз ҳаётда манфаатдор эканини дилдан ҳис қилади. Ана шу ҳаётчанлик туфайли аҳоли, аниққаса, ёшларда ҳуқуқий билимларни ўрганишига иштиёқ ортмоқда. Бунинг барча ҳамкасбларимиз кундалик фаолиятида доимий кузатаётгани бежиз эмас.

Дейлик, ўз оиласида фарзандларининг фикр ва қарашларига диққат билан назар солган каттароқ ёшдаги ота-оналарнинг ақсарияти ўз ёшлик пайтларида ҳуқуқий билим деган тушунчанинг ўзи ҳақида тасаввурга эга бўлмаганлигини, фарзандларининг бу борадаги билимдонликлари ўртасида кескин фарқни кўриши аниқ. Бундай билимдонликка эга бўлиш нафақат давр талаби, балки ўқувчи-ёшларнинг ҳуқуқий билимларни катта гуруҳ ҳисси билан ўрганишига бўлган иштиёқ ва истаклари ҳамдир.

Ёшларнинг онг-шуурида ҳуқуқлари билан бирга бурчлари ҳақидаги тасаввур ва тушунчалар ҳам мустақам акс этиши бу борадаги тарғибот ишларимизнинг самараси ҳисобланади, албатта. Зеро, эл-юрт, Ватан олдидаги бурч ҳисси инсонни ватанпарвар, ўз халқиға садоқатли, она заминга меҳр-

ли, маънан етук бўлишида ҳаётини аҳамиятга эга. Бурч ҳиссини чуқур англаган ва амал қилган, маънан етук инсонда ҳаётини, одамларни қадрлаш ва ўз юртидан фахрланиш, ифтихор туйғуси намён бўлади. Ватан ҳамшиша уни севган, садоқатли, билимдон фарзандларига суянади. Биз ўз халқиға Ватан бўла оладиган мустақил Ватанча яшаётганимиз, буюк Истиқлолнинг халқимизга инъом этган олий неъматлари туфайли мамлакатимизни гуллаб-яшнаётганидан бахтиёр ва саодатли авлодимиз. Бу улуг ишларда фидойилик кўрсатмоқ, ўз танлаган соҳамизда билим ва иқтидоримизни намён этмоқ маънавий бурчимиз, қалб истагимиздир.

М.АБИДОВА,
Ақлия вазирлиги масъул ходими

Сиёсат

Атроф-муҳитнинг трансчегаравий ифлосланиш муаммолари ва уларни ҳал этиш йўллари

Давоми. Бош 1-бетда

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси И.Собиров семинарни очар экан, мамлакатимизда истиқлолнинг дастлабки йилларидан Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида кучли ижтимоий сиёсат амалга оширилганлигини, инсон ҳуқуқ ва манфаатлари, жумладан, соғлом ҳамда қулай атроф-муҳитда яшаш ҳуқуқини таъминлаш ушбу сиёсатнинг устувор йўналиши эканини таъкидлади.

Ўзбекистонда экологик хавфсизлигини таъминлаш учун изчил институционал ва ташкилий чоралар кўрилмоқда. Табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ва аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишга қаратилган ҳамда тегишли халқаро нормаларга мос ҳуқуқий база яратилган. Мамлакатимиз БМТнинг атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва барқарор тараққиёт соҳисидagi энг муҳим конвенциялари ҳамда бошқа халқаро ҳужжатларни ратификация қилиб, зиммасига олган барча мажбуриятлари бажариб келмоқда. Табиати муҳофаза қилишга оид қонунчиликни амалга ошириш механизми ишлаб чиқилган, мақсадли давлат дастурлари, миллий ҳаракат режалари ҳаётга таъбиқ этилаётди. Ўзбекистонда амалга оширилган ислохотларнинг муҳим қисми бўлган ушбу хайрли ишларда жамоат ташкилотлари ҳам фаол иштирок этмоқда.

Амалга оширилётган бундай кенг қўламли ва изчил чоратadbирлар натижасида мамлакатимизда истиқлол йилларида атмосферага зарарли моддаларни чиқариш 2 баробар, ифлосланган оқова сувларни оқизиш 2,2 баробар камайтирилди. Сунгги бир неча йилда қишлоқ ҳўжалигида пестицидлардан фойдаланиш 5 баробар қисқартирилди, санаот корхоналарида экологик хавфсиз технологиялар кенг жорий этилаётди, ишлаб чиқариш чикиндилари қўқур қайта ишланган, тозалаш қўрилмалари модернизация қилинмоқда. Бу эса нафақат экологик, балки катта иқтисодий самаралар бераётди.

Айни пайтда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қўнунчилик палатаси Спикерининг ўринбосари, Ўзбекистон Экологик ҳаракати Марказий Кенгаши Иброҳим Қўмитаси раиси Б.Алихонов ўз маърузасида таъкидлаганидек, ўрта Осиёда, жумладан, мамлакатимизда катор жиддий трансчегаравий экологик муаммолар мавжуд.

Тожикистондаги «Талко» ДУК алюминий корхонасининг захарли ишлаб чиқариш чикиндиларининг Ўзбекистон ва Тожикистоннинг мазкур корхона яқинида жойлашган туманлари аҳолиси саломатлиги ҳамда экологиясига ҳалокатли таъсир кўрсатаётгани ҳам шундай кескин муаммолар сирасига киради. Экологик меъёрларга риоя этилмаган, қўлоқ технологиялар ассидида қўрилган мазкур завод фаолияти минтақада минг йиллар давомидида шаклланган экотизим бузилишига, аҳоли генофонди, ўсимлик ва ҳайвонот олами учун катта хавф туғилишига сабаб бўлаётди.

Муаммонинг моҳияти шундаки, «Талко» ДУКнинг фтор арашласмаси, захарли газлар — углерод, олтингугурт, углеводородлар оксидлари ва бошқа зарарли моддаларнинг кўплиги билан ажралиб турадиган ташкилланган ҳудуд аҳолисини салбий таъсир кўрсатмоқда. Улар, биринчи навбатда, сурункали эндокрин ва сўяк-мўшак тизими, юқори нафас олиш йўллари, туғма аномалия ва флюороз, шунингдек, онкология касалликларидан азият чеқмоқда.

Семинар қатнашчилари тadbир арафасида Сурхондарё вилоятининг Сарийосиё, Денов, Узун ва бошқа туманларида бўлиб, «Талко» ДУК фаолияти тadbир муҳит ва одамлар саломатлигига қандай зарар етказаяётганини ўз кўзлари билан кўриб, ишонч ҳосил қилдилар.

Атроф-муҳитни ўрганиш институтининг директори **Майкл Эдельштейн** (АҚШ) шундай деди: «Бизда «Талко» ДУКнинг бутун фаолияти давомидида атроф-муҳитга етказган зарарини ўрганиш натижалари бор. Сурхондарё вилоятининг энг кўп зарар кўрган туманлари аҳолиси ана шундай оғир машаққатни бошидан кечирмоқда, улар мазкур экологик вазиятнинг қўрбонлари ва маҳкумларига айланган. Корхона қувурларидан чиқаятган захарли тўтун Ўзбекистон томон эсаётганини кўрдик, одамларга, табиат ва иқтисодиётга қандай зарар етказаяётганини ишонч ҳосил қилдик. Мазкур ҳудуддан узокда яшаб, бу ерда аҳоли қандай кун кечираётгани ва нималарни бошидан ўтказаяётганини тасаввур қилиш қийин. Улар нафас олаётган ҳаво, ичаётган сув, шу ерда этиштирилган ва истеъмол қилинаётган нон захарли моддалар билан зарарланган. Бироқ, мазкур корхона фаолиятдан фойда кўраётганлар буларнинг барчасини ҳамон инкор этиб келмоқда. Биз вазиятни яхши томонга ўзгартиришимиз ва бунинг учун зарур чораларни кўришимиз шарт».

«Бугун Ер юзидида содир бўлаётган кўплаб фалокат ва табиати инжиқликлари инсон фаолияти билан боғлиқ, — дейди Вагенинген университетининг профессори, иқлим ўзгариши соҳисидида тadbиротлари учун Нобель мукофотига сазовор бўлган **Рик Лиманс** (Голландия). — Барқарор ривожланиш масалалари фот долзарб аҳамият касб этмоқда. Барқарор ривожланишни таъминлаш учун яқин йиллар ичиди атмосферага чиқарилаётган ташланмалар микдорини 90 фоизга камайтиришимиз даркор. «Талко»нинг одамлар саломатлиги, ҳайвонлар ва ўсимликлар, жумладан, қишлоқ ҳўжалиги экинлари маҳсулдорлиги, демак, минтақа тараққиётига ўта хавфли таъсир кўрсатаётган газсимон чикиндилари ҳам жиддий муаммолардандир. Самарасиз ва эскирган тозалаш ускуналарига эга «Талко» ДУК ҳар йили атмосферага қарийб 22-23 минг тонна захарли моддалар, жумладан, одамлар саломатлиги ҳамда атроф-муҳит учун ўта хавфли 200 тоннадан зиёд фторли водород чиқармоқда. Шу боис биз барча манфаатдор томонлар, мустақил экспертлар, олимлар иштирокида маҳаллий ва минтақавий тadbиротларни ўтказишни қўлаб-қувватлаймиз. Шунингдек, бу борада самарали мулоқотни йўлга қўйиш керак. Тошкентда ўтган мазкур халқаро семинар бунга яхши мисол бўла олади. Шундагина муаммонинг мақбул ечимини топиш мумкин».

Халқаро семинар қатнашчилари Тожикистондаги «Талко» ДУК корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти натижасида атроф-муҳитнинг трансчегаравий ифлосланиш муаммосини ҳар томонлама муҳокама этиб, Ўзбекистоннинг Сурхондарё вилоятидаги шимолӣ туманлар ва Тожикистоннинг Турсунзода туманида мазкур корхонанинг атроф-муҳит ҳамда аҳоли саломатлигига ҳалокатли таъсири туфайли юзага келган вазият тобора мураккаблашиб, кескин тус олаётганини алоҳида таъкидлади. Атмосфера ифлосланишига сабаб бўлаётган ушбу муаммонинг бартараф қилишга қандай чоралар қўрилишига, бу ерда яшайётган бир миллиондан ортик аҳолининг ҳаёти учун ўнглаб бўлмас оқибатлар келиб чиқиши мумкинлиги қайд этилди.

Семинар қатнашчилари атмосфера, сув ресурслари, тупроқда фторли водород ҳамда «Талко» ДУК чиқараётган бошқа захарли моддалар микдори ошиб кетаётганини ақибатида турли касалликлар кўпайиб бораётгани, айниқса, чақалоқлар ўлик туғилаётгани алоҳида ташвиш туғдираётганини қайд этди. Ушбу захарли моддаларнинг трансчегаравий таъсирида қолган туманларда болалар ва катта ёшли аҳолининг патология бузилишлар такрорланиши бўйича касаллишни даражаси Сурхондарё вилоятидаги ўртача кўрсаткичдан 3 баробар юқоридир.

«Алюминий ишлаб чиқариш зарарли технологиялар сирасига киради, — деди «Шиндонг ресурсез» компанияси президенти **Ким Ёнг Гу** (Корея Республикаси). — «Талко» катта микдорда энергия истеъмол қилиб, атроф-муҳитни ўта хавфли моддалар билан захарламоқда. Утган асрининг 50-60 йилларида Корея Республикаси ҳам шундай муаммога дуч келган эди. Муаммонни ҳал этиш учун барча чораларни кўрдик, яъни самарали тозалаш иншоотлари қўрилди, тегишли ускуналар ўрнатилди, экологик нуқтаназардан хавфсиз технологиялар ўтилди. Менимча, Тожикистон алюминий корхонаси билан боғлиқ мазкур вазиятда ҳам шундай йўл тутиш лозим. Зеро, инсон ҳаёти ва саломатлигини ҳеч қандай фойда билан таққослаб бўлмайди».

Худуд иқтисодиётига, шу жумладан, қишлоқ ҳўжалиги ва ижтимоий соҳасига ҳам катта зарар етказилмоқда. Қишлоқ ҳўжалиги экинлари ҳосилдорлиги пасаймоқда. Ўсимликлар, озуқа экинларида фтор микдори кўплиги сабабли ҳайвонлар организмиди ҳам ўнглаб бўлмас физиологик ўзгаришлар рўй бераётди. Чорва моллари сонини, сўт соғиш ҳажми камайтиб бормоқда; тўш ва сўт маҳсулотлари сифати ёмонлашмоқда. Олиб борилган тadbиротларда судта фтор микдорининг нормаси 9-13 баробар кўплиги аниқланган. Буларнинг барчаси одамлар ҳаёти ва саломатлигига жиддий хавф солмоқда.

Экспертларнинг фикрича, «Талко» ДУК томонидан етказилган иқтисодий зарар юз миллионлаб АҚШ долларини ташкил қилади. Семинар қатнашчилари ўз чиқишларида корхона табиат ва одамлар саломатлигига етказган катта зарарни баҳолаб бўлмаганини қайд этди. Чет эллик мутахассислар ҳулосасига кўра, корхонада асосий ишлаб чиқариш техникаси ресурслари тугаган ва ишлаб чиқаришнинг экологик хавфсизлиги таъминланмаётди. Экологик вазият тобора ёмонлашиб бораётганига қарамай, «Талко» ДУК ишлаб чиқаришни қайта ихтисослаштириш, атроф-муҳитга салбий таъсир кўрсатишининг олдини оладиган замонавий тозалаш қўрилмалари билан жиҳозлаш учун зарур ташкилий-техник ва табиати муҳофаза қилиш чораларини кўрмаяпти.

«Уч йил аввал Сурхондарё вилоятига борганимизда «Талко» чиқараётган зарарли моддалар таъсирида боғлар, узумзорлар нобуд бўлаётгани, болалар касалликлари чапайётганининг гувоҳи бўлган эдик, — деди Европа тарихий минтақалари иттифоқи раиси **Витторжо Жоржи** (Италия). — Етказилаётган зарар микдори йилдан-йилга ортик бормоқда. Илгари иқтисодиётнинг ривожланиши натижасида экология ифлосланишидан одамлар, атроф-муҳит зарарланганини кўрмаганман. Бу ҳақда Италия ва бошқа мамлакатлар матбуотида чоп этилган мақолада жиҳоз қилинган. Халқаро ҳуқуқ иқтисодиётни барқарор ривожлантиришни таъминлаш воситаларини ва шу билан бирга, бугунги ҳамда эртанги авлодга қулай муҳитда яшаш имкониятини беради. Халқаро ҳамжамият умумқабул қилинган нормаларни бузганлар ўз қилмиши учун жавоб беришини таъминлаш борасида муайян ресурсларга эга. «Талко»нинг атроф-муҳитни захарлаётганини кўра-била туриб, бунинг олмаслик мумкинми?! Кўп йиллар мобайнида етказилган зарар ўрнини ким қоплайди? Муаммо одамлар манфаатларини инобатга олинган ҳолда ҳал этилиши керак. Менимча, мустақил экспертлардан иборат халқаро комиссия тузиш ва олинган натижалар билан халқаро судга мурожаат қилиш муаммонини ҳал этиш йўлларида бирдирдир».

Семинарда қатнашган чет эллик экспертлар «Талко» ДУК ишлаб чиқариш чикиндиларининг салбий таъсирини камайтиришга доир тегишли чоралар қўриллаётгани, кўплаб халқаро ҳуқуқий ҳужжатлар, хусусан, 1992 йил Рио-де-Жанейрода қабул қилинган Атроф-муҳит ва ривожланиш декларацияси ҳамда 1982 йилда қабул қилинган Бутунжаҳон табиат хартияси нормалари бузилаётганини алоҳида таъкидлади. 1994 йил 17 ноябрда имзоланган Тожикистон алюминий заводининг салбий таъсири зонасида экологик аҳолини яхшилаш бўйича

ҳамкорликка оид Ўзбекистон-Тожикистон ҳукуматлараро битими ҳам амалда бажарилмаётди.

Бундан ташқари, халқаро экология ташкилотлари, Ўзбекистоннинг давлат ва жамоат ташкилотлари, жумладан, Олий Мажлис Қўнунчилик палатаси, Ўзбекистон Экологик ҳаракатининг ҳулоса ва мурожаатлари, Сурхондарё вилояти аҳолисини мурожаатларига қарамай, Тожикистон томонидан тақдим этилаётган материалларда алюминий корхонаси ишлаб чиқариш фаолиятининг минтақадаги экологик вазият ва аҳоли саломатлигига салбий таъсир кўрсатаётгани, атроф-муҳитга зарар етказишга барҳам бериш чораларини кўриш зарурлиги инкор этилмоқда.

Технологиялар ва инновацияларни ривожлантиришни қўлаб-қувватлаш бўйича Бранденбург институтининг президенти **Эдгар Клозенинг** (Германия) фикрича, «шунча одамнинг битта корхона фаолияти туфайли азият чекишига асло йўл қўйиб бўлмайди. Корхонанинг зарарли таъсир кўрсатаётгани ва ушбу долзарб муаммонини ҳал этиш зарурлигини иккинчи томон тан олиши шарт. Фақат шундагина минтақада, биринчи галда, Ўзбекистоннинг Сурхондарё вилояти туманларида юзага келган кескин экологик аҳолини юмшатиш учун эмас, балки уни буткул яхши томонга тўлиқ ўзгартириш бўйича самарали чораларни кўриш мумкин. Зеро, ҳатто бир бола, бир одамнинг жабр кўриши ҳам катта фожиядир. Ушбу туманларда эса юз минглаб одамлар яшайди. Шу сабабли мазкур корхонанинг экология ва аҳоли саломатлигига етказаятган ҳалокатли таъсирини зудлик билан барҳам бериш чораларини кўриш зарур, деб ҳисоблайман».

Уч кун давом этган халқаро семинарда билдирилган фикрларни умумлаштириш ва қелинган ҳулосалар асосида тadbир ишторочилари тегишли тавсияларни қабул қилди. Уларда «Талко» ДУКда ишлаб чиқаришни қайта ихтисослаштириш бўйича комплекс чора-тadbирлар, унинг атроф-муҳитга салбий таъсир кўрсатишига йўл қўймайдиган табиати муҳофаза қилишга оид бошқа чора-тadbирларни зудлик билан ўтказишнинг муҳимлиги алоҳида қайд этилган. Семинар қатнашчиларининг халқаро экология ташкилотлари, БМТ тузилмалари, жумладан, ЮНЕП, ЮНИСЕФ ва бошқа ташкилотлар, мамлакатлар парламентлари ва ҳуку-

матлари, халқаро жамоатчилик минтақада экологик барқарорликни мустаҳкамлашга кўмаклашиш, «Талко» ДУКнинг ҳалокатли таъсири зонасида яшайётган аҳоли саломатлигини сақлаш бўйича шошилч чоралар кўриши учун ушбу муаммога уларнинг эътиборини жалб қилиш зарур, деган фикри таъкидланган.

Шунингдек, халқаро ҳуқуқнинг умумқабул қилинган принциплари ва нормалари, халқаро ҳуқуққа оид ҳужжатлар, БМТнинг инсон саломатлиги, унинг хавфсиз атроф-муҳитда яшаш ҳуқуқини ҳимоя қилишга қаратилган муҳим ҳужжатлари эътиборга олинган ҳолда, мазкур корхона чиқараётган зарарли моддаларнинг салбий трансчегаравий таъсирини бартараф этиш йўллари топиш учун халқаро ташкилотлар, фуқаролик жамияти институтлари, жумладан, Ўзбекистон ва Тожикистон жамоатчилигининг сайё-ҳаракатлари бирлаштириш муҳимлиги қайд этилди.

Ўзбекистонда «Талко» чиқараётган захарли моддаларнинг минтақа табиий муҳити ва аҳоли саломатлигига ҳалокатли таъсирини камайтириш мақсадида улкан ишлар амалга оширилганлиги алоҳида таъкидланди. 2010-2012 йилларда Сурхондарё вилоятининг Денов, Сарийосиё, Узун ва Олтинсой туманларида кўплаб кўп тармоқли туман поликлиникалари ва даволаш-профилактика муассасалари, элликдан ортик қишлоқ врачлик пункти барпо этилди. Уларнинг ҳаммаси замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Мамлакатимиз ҳукумати томонидан қабул қилинган 2013-2017 йилларда Ўзбекистон Республикаси атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича ҳаракат дастурининг амалга оширилиши ҳам салмоқли натижалар бермоқда.

Халқаро семинар қатнашчилари БМТ муассасалари, мамлакатлар ҳукуматлари ва халқаро экологик ташкилотларини Ўзбекистон Республикасининг, хусусан, парламенти, Экологик ҳаракати, кенг жамоатчилигининг «Талко» ДУК ишлаб чиқариш фаолиятининг экология ҳамда одамлар саломатлигига ҳалокатли таъсирини бартараф этишга доир сайё-ҳаракатлари қўлаб-қувватлашга даъват этди.

Анна ИВАНОВА,
ЎЗА мухбири

Оилавий корхона

ягона солиқ тўлайди

Солиқ тизими

2012 йилнинг 26 апрелида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан имзоланган «Оилавий тadbиркорлик тўғрисида»ги қонун иқтисодиётнинг турли соҳаларида оилавий тadbиркорлик ва бизнес учун ҳуқуқий кафолатларни кучайтириш, янги иш жойларини ташкил этишга хизмат қилмоқда.

Оилавий корхона унинг иштирокчилари томонидан товарлар ишлаб чиқариш (ишлар бажариш, хизматлар кўрсатиш) ва реализация қилишни амалга ошириш учун ихтиёрӣ асосда, оилавий корхона иштирокчиларининг улушли ёки биргалликдаги мулкда бўлган умумий мол-мулк, шунингдек, оилавий корхона иштирокчиларидан ҳар бирининг мол-мулки негизиди ташкил этиладиган кичик тadbиркорлик субъектидир.

Оилавий корхона фаолияти иштирокчиларининг шахсий меҳнатига асосланади. Оилавий корхона тadbиркорлик субъектларининг ташкилий-ҳуқуқий шаклларида биридир. Оилавий корхона фаолиятининг фақат юридик шахс амалга ошириши мумкин. Оилавий корхона ўз мулкда алоҳида мол-мулк эга бўлиши, шунингдек, молдан мулкӣ ва шахсий номулӣни ҳуқуқларни олиши ҳамда амалга ошириши, зиммасига мажбуриятлар олиши, судда даъвогар ва жавобгар бўлиши мумкин.

Оилавий корхона иштирокчилари ва ёлланма ходимларининг умумий сони кичик тadbиркорлик субъектлари ходимларининг қонун ҳужжатларида белгиланган ўртача йиллик сонидан кўп бўлиши мумкин эмас. Бунда оилавий корхона иштирокчиларининг энг кам сони икки кишидан оз бўлмалиги керак.

Қонунга кўра, давлат органларининг мансабдор шахслари, шунингдек, қонун ҳужжатларида тadbиркорлик фаолияти билан шуғулланиши тақиқланган бошқа шахслар оилавий корхона иштирокчилари бўлиши ёки бир оилавий корхона иштирокчиси бир вақтининг ўзиди бошқа оилавий корхона иштирокчиси бўлиши мумкин эмас.

Оилавий корхонанинг устав фонди корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш учун ҳужжатлар тақдим этиладиган санадаги қонун ҳужжатларида белгиланган энг кам иш ҳақининг ўн баравари микдоридан кам бўлмалиги керак. Оилавий корхона фаолиятининг айрим турларини фақат махсус рух-

сатнома (лицензия) мавжуд бўлганда амалга ошириши мумкин. Унинг мол-мулки наднационализация, мусодара ва реквизиция қилинмайди, қонунда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно. Оилавий корхона қонун ҳужжатларида мувофиқ ҳар қандай фаолият тури билан шуғулланиши мумкин.

Оилавий корхона қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ягона солиқ тўловини тўлайди. Оилавий корхонанинг фойдаси солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар тўланганидан кейин унинг иштирокчилари тасарруфига ўтади ҳамда унга солиқ солинади.

Оилавий корхона меҳнат ҳақи фондидан ижтимоий

фондларга қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда мажбурий тўловлар тўлайди. Оилавий корхона ўзи ишлаб чиқарган халқ бадийи хўнарандани ҳамда амалий санъати буюмларини реализация қилишдан олинган тушум бўйича ягона солиқ тўловини тўлашдан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда озод қилинади. Бундай буюмларнинг рўйхати Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамаси томонидан тасдиқланади.

Оилавий корхонага кичик тadbиркорлик субъектлари учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган имтиёзлар, преференциялар ва кафолатлар таъбиқ этилади. Оилавий корхонанинг

молия-ҳўжалик фаолиятини режали текширишлар кўпи билан тўрт йилда бир марта амалга оширилади.

Янги ташкил этилган оилавий корхонанинг молия-ҳўжалик фаолияти у давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан дастлабки уч йил мобайнида режали текширувлардан ўтказилмайди, бундан бюджет ва марказлаштирилган маблағлардан ҳамда ресурслардан мақсадли фойдаланиш билан боғлиқ текширишлар мустасно.

М.МИРЗА-АҲМЕДОВ,
Олмазор тумани ДСИ
шўъба бошлиғи

Сўранг, жавоб берамиз!

Аваллари фарзандликка бола олиш масаласини маҳаллий ҳокимият кўриб чиқар эди. Энди эса бу ишни фақат фуқаролик ишлари бўйича суд ҳал қилар экан. Бунинг сабаби нимада?

Хайринисо Жўраева,
Янгийўл тумани

Дарҳақиқат, аввалги қонунчиликка мувофиқ фарзандликка бола олиш билан боғлиқ ишлар маҳаллий ҳокимият органлари томонидан амалга оширилган бўлса, эндиликда мазкур масала судлар томонидан кўриб чиқилади ва ҳал этилади. Бунинг сабаби фарзандликка бола олиш масаласи маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан ҳал этилганда айрим туман (шаҳар) ҳокимларининг қарорлари судлар томонидан ҳақиқий эмас, деб топилиши ёки бундай қарорларнинг беқор қилинган билан боғлиқ.

Бундан ташқари, амалдаги фарзандликка олиш ҳақидаги қарорни тайёрлаш жараёнида фарзандликка олиш сирини бузилган ҳолатлар ҳам кузатилади. Бу каби омиллар ушбу институтни тақомиллаштириш лозимлигини тақозо этди.

Жорий йилнинг 30 апрелида «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун қабул қилинди. Мазкур қонунда Фуқаролик-процессуал кодекси ва Оила кодексига фар-

зандликка олиш билан боғлиқ ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Фуқаролик-процессуал кодекси алоҳида 31-боб («Фарзандликка олиш») билан тўлдирилди. Унга кўра, суд томонидан алоҳида иш юритиш тартибиди кўриладиган ишлар тоифасига болани фарзандликка олиш тўғрисидаги ишлар ҳам киритилди.

Судларга болаларни фарзандликка олишни расмийлаштириш бўйича қўшимча ваколатларининг берилиши болалар манфаатларини ҳимоялашда муҳим восита бўлиб хизмат қилади. Фарзандликка олиш институтининг тақомиллаштирилиши болаларнинг соғлом оила муҳитида вояга етишларига, уларнинг ҳаёти ва соғлигини муҳофаза қилишга, бола ҳуқуқлари кафолатларининг ҳуқуқий асосларини яратишга хизмат қилади.

Сайёра ШОМИРЗАЕВА,
Янгийўл тумани ДНИ
нотариуси,
Азиза ТОШЎЖАЕВА,
Зангиота тумани ФХД
инспектори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ СЕНАТИНИНГ ҚАРОРИ

Тожикистон «Талко» ДУК корхонасининг ишлаб чиқариш фаолияти экологияга ва одамлар соғлиғига кўрсатаётган ҳалокатли таъсирни бартараф этиш чоралари тўғрисида

Давом. Боши 1-бетда

Тожикистон Республикасининг Турсунзода шаҳрида 1975 йилда қурилган, ишлаб чиқариш технологияси эскириб кетган, тозалаш тизими самарасиз бўлган алюминий корхонаси хар йили атмосферага 22-23 минг тоннага яқин ифлослантирувчи моддаларни, шу жумладан, 200 тоннадан ортиқ ғоят хавfli ҳамда одамлар саломатлиги ва атроф-муҳит учун зарарли бўлган фторли водородни чиқариб ташламоқда. Ҳозирги вақтда «Талко» ДУК фаолияти натижасида Сурхондарё вилоятининг шимолий туманлари ҳудудига атмосфера ҳавосидан фторли водороднинг миқдори йўл қўйиладиган энг юқори концентратсиядан (ЙҚЮК) ўрта ҳисобда 1,8-2 баравар, ёз ойларида эса 3,4 баравар ошиб кетмоқда.

Ушбу зарарли моддаларнинг талай қисми ҳаво оқими билан теварак-атрофга, шу жумладан, Ўзбекистоннинг Денов, Сарийосиё, Узун ва бошқа туманлари ҳудудига ўтиб, минтақанинг минг йиллар давомида шакланган экологик тизимини бузмоқда, шунингдек, бу ерда зич яшаётган 1 миллионга яқин аҳолининг соғлиғига ўнлаб бўлмайдиган даражада зарар етказмоқда.

Муаммонинг ҳоҳияти шундаки, таркибидан фтор бирикмалари, захарли газлар — карбон, олтингургурт оксидлари, углеводородлар ва бошқа зарарли моддалар жуда қўпчили билан ахтариб турувчи «Талко» ДУКнинг чиқиндиларидан атрофдаги аҳоли жабр кўрмоқда ва, биринчи навбатда, сурункали эндокрин ва сунж-мушак тизими, юқори нафас олиш йўллари касалликларидан, туғма аномалиялар ва флюороздан, шунингдек, онкология касалликларидан азоб чекмоқда.

Болалар ўртасида патологик касалликлар кўпайиб бораётганлиги, айниқса, хавотирга солмоқда. Охириги беш йилда Сарийосиё туманида болаларнинг ўлик туғилиши ҳоллари 7,7 баравар кўпайган. Сарийосиё туманида 175 минг аҳолининг 42 мингдан кўпроги эндокрин касалликларга чалинган, Узун туманида яшайдиган 150 минг кишининг 100 мингга яқини эса турли ўзига хос хасталикларга дучор бўлган. Умуман олганда, Тожикистон алюминий корхонаси чиқиндиларининг трансчегаравий таъсирини унраган туманларда болаларнинг ҳам, катта ёшли аҳолининг ҳам касалланиши патологик бузилишларнинг қайталанishi жиҳатидан Сурхондарё вилоятидаги ўртача даражадан 3 баравар юқори.

Минтақанинг иқтисодий, қишлоқ ҳўжалиғига жуда катта қўламда зарар етказилмоқда.

Алюминий корхонасининг зарарли чиқиндилари билан атмосфера, тупроқ, сув ресурслари ифлосланмоқда. Натижада боғлар барбод бўлмоқда, сабзавотлар, мева-вали дарахтлар ва бошқа қишлоқ ҳўжалиғи экинларининг ҳосилдорлиги псаймоқда. Сарийосиё, Узун ва Денов туманлари ҳудудига охириги 20 йилда сабзавот экинларининг ҳосилдорлиги 27-46 фоизга, полиз экинларининг ҳосилдорлиги 24,4 фоизга, узумзорлар ҳосилдорлиги

37,8 фоизга псайиб кетди, ушбу минтақа учун анъанавий бўлган пиллачилик деярли барҳам топди.

Фторидларнинг сабзавотлар ва меваларда, бошқа ўсимликларда тўпланиши йўл қўйиладиган энг юқори концентратсиядан (ЙҚЮК) 11-19 баравар, бугдойда тўпланиши 5-6,5 баравар юқори. Ҳайвонлар организмидан ўнланмас физиологик ўзгаришлар юз бермоқда — уларнинг тишлари тушиб кетмоқда, илик сунжлари қийшайиб кетмоқда, бўғимлар зарарланимоқда, шунинг натижасида йирик ва майда моллар бош сони қисқармоқда, соғиб олинаётган сунт миқдори камаймоқда, гўшт-сунт маҳсулотларининг сифати ёмонлашмоқда. Тадқиқотлар натижасида сунт таркибидан фтор нормадан 9-13 баравар, гўшт таркибидан 10,9 фоиз юқори эканлиги аниқланган. Буларнинг барчаси одамлар ҳаёти ва соғлиғига жиддий таҳдид туғдиримоқда.

Ўзбекистон Экологик ҳаракатининг баҳолашича, «Талко» ДУК томонидан биргина охириги 5 йилнинг ўзида етказилган умумий иқтисодий зарар 447,3 миллион АҚШ долларини ташкил этади. Шу билан бирга, алюминий корхонасининг деярли 40 йиллик фаолияти давомида минтақа иқтисодийётига, одамлар соғлиғига ва атроф-муҳитга етказилган ҳақиқий зарарни аниқлашнинг имкони йўқ.

Шуни қайд этиш керакки, Ўзбекистон томони доимий равишда мурожаат қилаётган бўлишига қарамай, Тожикистон томонидан халқаро ҳуқуқий ҳужжатларнинг талаблари, шу жумладан, Атроф-муҳит ва ривожланиш бўйича декларациянинг (Риоде-Жанейро, 1992 йил 14 июнь) қоидалари, шунингдек, икки томонлама битимлар доирасида қабул қилинган халқаро мажбуриятлар бажарилмаётган.

Чунончи, Ўзбекистон ва Тожикистон парламентлари депутатлик гуруҳлари қўшма мажлисининг 1991 йилда қабул қилинган қарори бажарилмай қўлиб кетди. Бу қарорга мувофиқ заводнинг ишлаб чиқариш қувватларини қисқартириш, шу жумладан, 100 та электродизелер ишини тўхтатиш, «экологик ноҳушлик ўчоғини зарарсиз ишлаб чиқаришга айлантириш» ҳамда иккала республика аҳолисини, Сурхон ва Ҳисор воҳаларида истикомат қилаётган миллатлар вакиллари-ни экологик ҳалокатдан асраб қолиши» керак бўлган бошқа тадбирларни рўйбга чиқариш назарда тутилган эди.

1994 йил 17 ноябрдаги «Тожикистон алюминий заводининг салбий таъсир зонасидаги экологик вазиятни яхшилашда ҳамкорлик қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон — Тожикистон ҳукуматлараро Битими ҳам бажарилмай қолиб кетди.

Муастақил экспертлар, халқаро табиатни муҳофаза қилиш ташкилотларининг хулосасига кўра, минтақада экологик вазият ёмонлашиб бораётганлиги жиддий ташвиш туғдиримоқда.

Айни пайтда атроф-муҳитни ифлослантириб, минтақадаги экологик вазиятни мушқуллаштиришга чек қўйишга дулар зарур чоралар қабул қилишга чақираётган халқаро жамоатчилик, халқаро экологик ташкилотларнинг та-

лаблари бутунлай эътиборга олинмаётган. Чунончи, «Талко» ДУК трансчегаравий чиқиндилари Сурхондарё вилоятининг шимолий туманлари атроф-муҳитига ва аҳолисоғлиғига ҳалокатли таъсир кўрсатаётганлиги туфайли вужудга келган экологик вазият муносабати билан ушбу масалани ўз мажлисида кўриб чиққан Бельгия парламентининг депутаты, Латвия парламентининг депутаты, БМТ атроф-муҳит бўйича дастурининг (ЮНЕП), Европа ва Осиёдаги бир қатор экологик жамоат ташкилотларининг экспертлари салбий фикр билдирдилар.

2012 йилда Жаҳон банки шафелигида ўтказилган аудиторлик текширувларининг материаллари «Талко» ДУК асосий ишлаб чиқариш техникасининг деярли тугаганлигидан, усуналарнинг табиий равишда жисмонан эскириши юз берганлигидан, асосий ишлаб чиқариши модернизация қилиш тугалланмаганлигидан, шу тариқа унинг хавфсизлиги ва экологик жиҳатдан тозаллиги таъминланмаганлигидан далолат беради.

Халқаро ташкилотлар ва экспертларнинг минтақада экологик вазият ёмонлашиб бораётганлиги ҳақидаги кўп сонли хулосаларига қарамай, Тожикистон томонидан турли даражаларда тақдим этилаётган материалларда, шу жумладан, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг мурожаатига Тожикистон парламенти қўйи палатаси — Мажлиси намояндагон Мажлиси Оли раҳбариятининг 2013 йил 10 июндаги жавобида экология соҳасида вужудга келаётган вазият ҳамда аҳоли соғлиғини муҳофаза қилиш бўйича оғирлашиб бораётган аҳвол инкор этилади. Айни вақтда муастақил экспертларнинг материалларида қайд этилаётган амалдаги ҳолат, шунингдек, Тожикистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг эпидемиология ва гигиена илмий-тадқиқот институти ҳамда профилактик тиббиёт илмий-тадқиқот институти каби Тожикистоннинг нуфузли институти томонидан олиб борилган изланишлар «Талко» ДУК чиқиндиларининг таъсир зонасида вазият оғирлашиб бораётганлигидан далолат беради. Хусусан, Тожикистоннинг Турсунзода тумани, Ҳисор водийсидаги текширувдан ўтган катта ёшли аҳолининг умумий касалланиши, шунингдек, болаларда флюороз тарқалиши, аҳоли пункти «Талко» ДУКдан қай даражада узоқдалигига қараб 2001 йил ҳолатига кўра, 46 фоиздан 16,1 фоизгача ўзгаради. Тожикистоннинг Турсунзода туманида болалардаги туғма аномалиялар бошқа ҳудудлардагига қараганда уч баравар кўп учрайди.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон ва Тожикистондаги юз минглаб аҳолининг ҳаёти ва соғлиғи, ушбу минтақада яшайдиган ва меҳнат қиладиган келгуси авлодларнинг тақдирини мазкур масалаларнинг тезроқ ҳал қилинишига боғлиқ.

Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга кирди.

Ушбу қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга кирди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси И.СОБИРОВ Тошкент шаҳри, 2013 йил 22 август

Сиёсий ўқиш

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш жараёнларида, аҳолининг кенг қатлами ўртасида сиёсий партиялар фаолиятига бўлган қизиқиш ва иштиёқ кун сайин ортиб бораётган ҳозирги пайтда ҳар бир партия фаолининг сиёсий маърифат даражаси юқори бўлиши талаб этилади.

Социал ғоялар тарғиботи — устувор вазифамиз

Колаверса, партия ходими, ундан сайланган депутатлар олдига электрат ишончини қозониш, партия манфаатларини ҳимоя қилиш, дастурий вазифаларнинг жамият ривожига таъсирини оширишга эришиш, энг асосийси, булajak сайловларда муносиб иштирок этишдек масъулиятли вазифалар туради.

Бундай вазиятда партия доирасидаги сиёсий ўқувларни ўз вақтида ва доимий ўтказиб турилиши лозим бўлади, албатта. Шу боис, Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши Ихроия Қўмитаси бу масалага алоҳида эътибор билан ёндашиб, тизимли равишда худудий партия ташкилотларида сиёсий ўқувлар ташкил этилиши таъминлаб келмоқда.

Ана шундай маърифат тадбирлардан бири Ўзбекистон «Адолат» СДП Қорақалпоғистон Республикаси томонидан партиянинг Мўйноқ тумани кенгашида ташкил этилди. Худудий партия ташкилотининг барча даражадаги етакчилари, маҳаллий Кенгаш депутатлари иштирокидаги мазкур тадбир сайлов қўнчилиғига бағишланди.

Туман партия кенгаши раиси П.Утениязова «Ўзбекистонда сайлов қўнчилиғининг ҳуқуқий асослари» мавзусидаги маърузасида Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси талаблари асосида қўнчиликка киритилган

ўзгаришлар сайлов эркинлиги принципини тўлиқ амалга ошириш, сайлов тизимини янада демократлаштириш, сиёсий партияларга тенг шароитлар яратиш ҳамда сайловнинг ошқора ва очик-ойдинлигини таъминлашга ҳизмат қилишини алоҳида эътироф этди. Давлатимиз раҳбари томонидан тақдим этилган мазкур концепция миллий сайлов тизимини янада ривожлантириш ҳамда эркинлаштириш, унинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштиришда янги босқични бошлаб берганлиги таъкидланди.

— Юртимизда демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлида ислохотлар изчил амалга оширилмоқда, — деди П.Утениязова. — Хусусан, кўчи фуқаролик жамияти қуришда фуқароларнинг мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги фаол иштирокини таъминлаш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу жараёнда мамлакатимизда сайлов тизимини янада такомиллаштириш йўлида дадил қадамлар қўйилди. Истиқлол йилларида юртимизнинг изчил тараққиётини ўзида ифодалаган ва халқаро демократик мезонларга мос сайлов тизимининг қўнчилик асослари барпо этилгани бунинг тасдиғидир.

Шунингдек, тадбирда партиянинг туман Кенгашидаги депутатлик гуруҳи аъзоси Н.Мирзамуратова «Ўзбекистон «Адолат» СДП Сайловолди дастури мазмун-мо-

ҳияти, уни ижро этиш механизмлари» мавзусидаги маърузасида социал-демократик ғоялар тарғиботи ҳар бир партия фаолининг устувор вазифаси эканини алоҳида қайд этди.

Ўқув курси самарадорлигини таъминлаш мақсадида ҳар бир маъруза юзасидан савол-жавоблар олиб борилди, ўзаро фикр алмашилди.

— Юқори савияда ташкил этилган мазкур тадбирда мамлакатимиз сайлов тизимини килинган катта ишлар билан яна бир бор танишиш, бу борада ўзаро фикр алмашиш имкониятига эга бўлишди, — деди туман тиббиёт бирлашмаси қошида ташкил этилган БПТ раиси З.Оразбаева. — Мамлакатимизда сайлов жараёнига демократиянинг муҳим омилли сифатида қаралади. Шу ўринда айтмоқчи эдимки, дунёдаги ўки бу давлат сайлов тизимининг хусусиятлари, демократик даражаси, кўп жиҳатдан, шу давлатнинг ҳаёндаги нуфузини ҳам белгилаб беради. Барча демократик давлатлар сингари Ўзбекистоннинг сайлов тизимини ҳам ана шу муаммалик мавжуд.

Тадбир якунида иштирокчилар томонидан тегишли тавсиялар қабул қилинди.

Шарипа ТОРЕШОВА, Ўзбекистон «Адолат» СДП Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши матбуот котиби

Муаммолар ечимини ўз вақтида илғаш

ҳар бир депутат зиммасига катта масъулият юклайди

Депутатлик гуруҳи

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси талабларидан келиб чиқиб, Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг халқ депутатлари Андижон вилояти Кенгашидаги депутатлик гуруҳи ҳам жойларда қонунлар, фармон ва қарорлар, давлат дастурлари ижро этилиши устидан депутатлик назоратини амалга ошириш, худудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича комплекс вазифаларни ҳал этишда фаол иштирок этишга алоҳида эътибор қаратиб келмоқда.

Бу борада депутатларнинг ўз сайлов округларида халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ва уларнинг доимий комиссиялари ваколати доирасида партия электротратининг ижтимоий манфаатлари ва эътиёжларини аниқлаш, тегишли масалалар ечимини бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш борасида самарали фаолиятини ташкил этиши муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шу ўринда таъкидлаш лозимики, депутатлар томонидан фуқароларнинг мурожаатларига бўлган эътибор ҳам алоҳида аҳамиятга эга. Чунки депутат ўз худудидидаги сайловчилар билан ҳамнафас яшashi, уларнинг муаммоларини ҳал этишда фаоллик кўрсатиши лозими. Жамоатчилик назоратини ўрнатилган депутатлик зиммасига масъулият юклатилаётгани ҳам бежиз эмас.

Депутатлик гуруҳимизнинг ҳар бир аъзоси ўз сайланган округлари аҳолисининг бугунги турмуши, худуддаги мавжуд муаммоларни қишлоқ фаоллари билан биргаликда ҳал этиб боришликни асосий вазифа деб қарамоқда. Сайловчиларнинг мурожаатлари асосида тегишли ташкилотларга депутатлик сўрови билан чиқиб, қўйилаётган масалаларнинг ечимини топишга ҳаракат қилмоқда.

Масалан, Харабек қишлоғининг «Саддатгаги» маҳалласида яшовчи

жаатлар сони 28 тани ташкил этди. Мурожаатларнинг ҳар бири депутатлик гуруҳининг назаридан четда қолмапти.

Кўчи ривожланган демократик жамият қуриш сари борар эканми, бу йўлда фуқароларнинг ислохотлар жараёнидаги фаолигини ошириш билан бирга уларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга ҳам депутатлик гуруҳимиз алоҳида эътибор билан қарамоқда. Депутатлик қабулхонасига келган ҳар бир аризага ҳуқуқий маслаҳатлар берилмоқда. Худудларда партия ташкилотлари билан ҳамкорликда ҳуқуқий саводхонликка қаратилган тадбирлар ташкил этилмоқда. Шу йилнинг ўзида 31 та ана шундай тадбирлар ташкил этилди.

Бугунги кунда депутатлик гуруҳимиз томонидан ёшларни, айниқса, касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейларни тамомлаган йигит-қизларни иш билан таъминлаш масаласига ҳам жиддий аҳамият қаратилаётган. Рақамларга эътибор берадиган бўлсак, ҳозир ўзим сайланган округ худудидида 12 та касб-ҳунар коллежидида жами 16 та мутахассислик бўйича таълим олаётган 1762 нафар ўқувчининг бандлигини таъминлаш бўйича ишлар изчил давом эттирилмоқда. Жумладан, 180 корхона ва ташкилотда бириктирилган битирувчилар ишлаб чиқариш муассасаларида амалиёт ўтаб, улардан ярами ушбу корхоналарга ишга жойлашди.

Шунингдек, ёшларнинг ўз бизнесларини йўлга қўйишларини таъминлаш мақсадида 11 нафар битирувчига тижорат банклари томонидан 24 миллион сўмлик кредит ажратилишига кўмак берилди. Тадбиркорлик фаолияти қўллаб-қувватланган ёшлар айна чоғда ўз фаолиятларини йўлга қўйиб, соҳада муайян ютуқларга эришмоқдалар.

Мухтасар айтганда, эришилаётган муваффақиятлар ўзимизники. Мавжуд камчиликларни бартараф этиш, аҳолининг ҳар бир мурожаатини ўз жойида ҳал қилишга кўмаклашиш депутатлик гуруҳи аъзоларининг мақсад-муддаси, фаолиятининг бош мезонидир. Зеро, ҳаётини муаммолар ечимини ўз вақтида илғаш, қонуни ва қабул қилинган қарорларнинг ижросини назорат қилиш ҳамда уни аҳоли ўртасида кенг тарғиб этиш вазифаларига аҳамият қаратиш бугунги кунда ҳар бир депутат зиммасига катта масъулият юклайди.

Алқаржон НАЗАРОВ, Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг халқ депутатлари вилояти Кенгашидаги депутати

БУХОРО НЕФТНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ЗАВОДИ ЖАМОАСИ

**22
yil**

**юртдошларимизни
жаннатмакон диёримиз
истиқлолнинг 22 йиллиги
билан табриклайди!**

**Шундай шукуҳли кунларда барчангизга сиҳат-
саломатлик, хонадонгизга тинчлик-хотиржамлик,
дастурхонгизга тўкин-сочинлик ва она-Ватанимиз
мустақиллигини мустаҳкамлашдек эзгу ишларин-
гизда муваффақиятлар тилаймиз.**

**ЮРТИМИЗ ТИНЧ,
МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ
АБАДИЙ БЎЛСИН!**

Табрик ва эълонлар

“УМИД ПАХТА ТРАНССЕРВИС” МЧЖ ЖАМОАСИ

**БАРЧА ЮРДОШЛАРИМИЗНИ
МАМЛАКАТИМИЗ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ
22 ЙИЛЛИГИ БИЛАН
САМИМИЙ ҚУТЛАЙДИ.**

**ЮРТ РАВНАҚИ ВА ФАРОВОНЛИГИ ЙЎЛИДАГИ
МЕХНАТЛАРИДА УЛКАН МУВАФФАҚИЯТЛАР ТИЛАЙДИ.
ХАР БИР ХОНАДОНГА ОСОЙИШТАЛИК, ҚУТ-
БАРАКА ДОИМИЙ ҲАМРОҲ БЎЛСИН.**

**22
yil**

**МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ
БОҚИЙ БЎЛСИН!**

«Fitch Ratings»

Халқаро рейтинг агентлиги

“МИКРОКРЕДИТБАНК”

ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ БАНКИНИНГ

MIKROKREDITBANK

барча рейтинг кўрсаткичларини

“БАРҚАРОР”

деб баҳолади

**“Микрокредитбанк” сармоялари —
тадбиркорлик, бунёдкорлик ва тараққиёт хизматида!**

Хизматлар лицензияланган

ЖАВОҲИР ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ ШОҲСУПАСИДА

Сербиянинг Зренянин шаҳрида кадетлар ўртасида эркин, юнон-рум ва хотин-қизлар кураши бўйича давом этаётган жаҳон чемпионатида Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари иккинчи бронза медални қўлга киритди.

Дунёнинг элликдан зиёд мамлакатидан истеъдодли полвонлар голиблик учун курашаётган ўшбу нуфузли мусобақанинг юнон-рум кураши беллашувларида Жавоҳир Мираҳмедов учинчи ўринни эгаллади.

46 килограмм вазн тоифасидаги беллашувларда қатнашган ўзбек полвони арманistonлик Эдгар Тамазин, грузиялик Темур Шавадзе ва хорватиялик Филип Франколни катта устунлик билан мағлубиятга учратди.

Эслатиб ўтамиз, жаҳон чемпионатининг биринчи бронза медалини юнон-рум кураши бўйича 50 килограмм вазн тоифасида гиламга чиққан ҳамюртимиз Камариддин Зайниддинов қўлга киритган эди.

Зоҳир ТОШХҲАЕВ,
ЎЗА мухбири

ADOLAT

ижтимоий-сиёсий газета

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийёсий Кенгаши

Таҳрир ҳайъати: Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Наримон УМАРОВ, Собир ТУРСУНОВ, Абдуқамол РАҲМОНОВ, Зуҳра БОТИРОВА, Светлана ОРТИҚОВА, Мамазови ХУЖАМБЕРДИЕВ, Қолир ЖҲРАЕВ, Мухаммад АЛИ, Талъат МУРОДОВ, Тошўлат МАТИБАЕВ, Алишер МУМИНОВ.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Абдували САЙБНАЗАРОВ

Бўлимлар: Партия турмуши ва парламент фаолияти бўлими — 288-46-54 (149);

Ахборот, хатлар ва шикоятлар билан ишлаш бўлими — 288-46-64 (146);

Маънавият ва маданият бўлими 288-46-64 (151);

Қабудхона — 288-42-23; 288-46-64 (141) факс;

Котибиёт — 288-46-64 (144).

Навбатчи муҳаррир — Қ.Қўлдошев. Навбатчи — И.Сахатов

«Adolat»дан кўчириб босиш таҳририят руҳсати билан амалга оширилади.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 06.12.2004 й. 0018 рақами билан рўйқатга олинган.

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган

Таҳририят манзили: 100043,

Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани

«Шарқ тоғи» кўчаси, 23-уй.

info@adolatgzt.uz

adolat_gazeta@mail.ru

НАШР КЎРСАТКИЧИ: 100

ISSN 2091-5217

9 772091 521009

«Шарқ» НМАК босмаханасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Буюртма Г— 800. Ҳажми — 4 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қўғоз бичими А-2.

Адади — 9099

Босишга топшириш вақти — 01.30 Босишга топширилди — 02.15

1 2 3 5

«12-AVTOBUS SAROYI» очик акциядорлик жамияти «D» тоифага эга бўлган ҳайдовчиларни ишга қабул қилади.

Ўртача ойлик иш ҳақи «Мерседес-Бенц» автобуси ҳайдовчилари учун 800-850 минг сўм.

Ўртача ойлик иш ҳақи «Исузу» автобуси ҳайдовчилари учун 650-700 минг сўм.

Манзил: Тошкент шаҳри, Сергели тумани, Спутник 12-М.

Телефонлар:
258-37-47,
215-27-52.

Чипта сотувчилар учун ўртача ойлик иш ҳақи 250-300 минг сўм.

«4-AVTOBUS SAROYI» ОАЖ «D» тоифага эга бўлган ҳайдовчиларни ишга қабул қилади.

Ўртача ойлик иш ҳақи «Мерседес-Бенц» автобуси ҳайдовчилари учун 750-800 минг сўм.

Чипта сотувчилар учун ўртача ойлик иш ҳақи 250-300 минг сўм.

Манзил: Тошкент шаҳри, Сергели тумани, Чоштена кўчаси, 27-уй.

Телефонлар:
215-87-24,
215-87-25.

Ўртача ойлик иш ҳақи «Исузу» автобуси ҳайдовчилари учун 500-600 минг сўм.

Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийёсий Кенгаши партиянинг Навоий вилояти Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Баҳриддин Қурбоновага волидаи муҳтарамаси
БАХМАЛ аянинг вафоти муносабати билан таъзия изхор этади.